

«αν την εορτή της Υπαπαντής τη λέγαμε εορτή της Υπακοής, δεν θα πέφταμε έξω» (Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος - Συγγραφέας)

[/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Πρωταγωνιστές αυτού του γεγονότος με διακριτό ρόλο είναι φυσικά ο μικρός Χριστούλης, που έρχεται για σαραντισμό, η Παρθένος Μαρία, που έρχεται για καθαρισμό, ο Ιωσήφ, ο πιστός μνηστήρας και προστάτης της Παρθένου Μαρίας και του Θείου βρέφους, ο προφήτης Συμεών, που αξιώθηκε να δει ζωντανός τον Χριστό, και η προφήτισσα Άννα, που προσευχήθηκε κι προφήτευσε για τον Χριστό.

Το κοινό γνώρισμα, λοιπόν, όπως είπαμε και πιο πάνω, όλων των πρωταγωνιστών αυτού του σκηνικού είναι η υπακοή. Από την άποψη αυτή, αν την εορτή της Υπαπαντής τη λέγαμε εορτή της Υπακοής, δεν θα πέφταμε έξω. Βέβαια με την Υπαπαντή, δηλαδή την Υποδοχή που έκανε ο πρεσβύτερος ιερέας στον Χριστό και την Παναγία, δίνεται βάρος περισσότερο στον δίκαιο Συμεών, που μπαίνει πρώτος στο σκηνικό, ενώ η προφήτισσα Άννα και ιδίως ο δίκαιος Ιωσήφ, που είναι το βουβό πρόσωπο του σκηνικού, παίζουν λιγότερο σημαντικό ρόλο. Όμως αν το δούμε από τη σκοπιά της υπακοής των προσώπων αυτών στις εντολές του Θεού, τότε ο ρόλος όλων είναι πολύ σημαντικός. Ας το επιχειρήσουμε να το διαπραγματευτούμε.

Η υπακοή του Χριστού στον Θεό Πατέρα φάνηκε από την αρχή της συγκατάνευσής του να γίνει άνθρωπος και να υπηρετήσει το αρχικό σχέδιο της Θείας Οικονομίας, να γεννηθεί σε φάτνη, να εκτελέσει τη σωτήρια πορεία του στη γη. Είναι όμως και άνθρωπος και ως άνθρωπος στο όρος των Ελαιών, όταν ζήτησε να μην πει το πικρό ποτήρι της σταύρωσης, και πάλι υπάκουσε. Παράλληλα όμως ήταν και θέλημα δικό του, γιατί συμφωνούσε με τον Θεό Πατέρα. Όλη η επί γης ζωή του Κυρίου ήταν η άκρα ταπείνωση και η υπακοή στον Θεό Πατέρα. Είναι το αιώνιο παράδειγμα και πρότυπο υπακοής, ταπείνωσης και αγάπης προς τον συνάνθρωπο.

Η Παρθένος Μαρία.

Και η Παρθένος Μαρία είναι το πρότυπο ταπείνωσης και υπακοής σε όλη της τη ζωή. Θαυμάζουμε αυτή την υπακοή στο ότι δέχθηκε να γίνει η μητέρα του Θεού αλλά και ακολουθώντας τον Υιό της μέχρι το τέλος της επιγείου ζωής Του. Και

αυτή η υπακοή στο θέλημα του Θεού είναι δείγμα σπάνιας και μοναδικής εμπιστοσύνης στον Υιό της και τον Υιό του Θεού. Σ' αυτήν βέβαια την πορεία της δεν ήταν μόνη αλλά την αγκάλιασε και την συνέδραμε η χάρη του Θεού.

Η Παναγία υπάκουσε στο θέλημα του Θεού γιατί μεγάλωσε στο ναό του Θεού ζώντας την συνεχή κοινωνία με το Θεό. Συνειδητοποίησε ότι στο πρόσωπό της αποτυπωνόταν η ευκαιρία όλου του ανθρωπίνου γένους για τη σωτηρία από το θάνατο, την ανάσταση και την αιωνιότητα. Ακόμη υπάκουσε στο θέλημα του Θεού γιατί μπόρεσε στις λίγες στιγμές που κράτησε ο διάλογος με τον Αρχάγγελο να δει ποιο είναι το αληθινό νόημα της ελευθερίας, και γιατί συνειδητοποίησε ότι υπακούοντας στο θέλημα του Θεού λαμβάνουμε αυτό για το οποίο πλασθήκαμε, αυτό για το οποίο αξίζει να ζούμε: την κοινωνία με τον Θεό. Μπροστά σ' αυτή τη δωρεά, ακόμη και οι πιο σπουδαίες χαρές της ζωής φαίνονται μικρές.

Ο δίκαιος Ιωσήφ

Ο Ιωσήφ παρόλο ότι ήταν σε μεγάλη ηλικία και είχε επτά παιδιά από άλλη γυναίκα, τέσσερα αγόρια, τον Ιάκωβο, τον αδελφόθεο, τον μετέπειτα πρώτο επίσκοπο Ιεροσολύμων, τον Ιωσή, τον Σίμωνα, τον Ιούδα και τρία κορίτσια, που δεν αναφέρονται τα ονόματά τους, εντούτοις δέχτηκε και υπάκουσε στην πρόταση των ιερέων του ναού να αναλάβει την προστασία της Παναγίας, αλλά και όταν έμεινε έγκυος η Παναγία άκουσε την εξήγηση του Αρχαγγέλου για τη σύλληψη του Χριστού, υπάκουσε στην εντολή του και συνέχισε να παρέχει προστασία στην Παναγία, όπως επίσης υπακούει στις επιταγές του αγγέλου και προστατεύει την άγια οικογένεια μέχρι το τέλος της ζωής του.

Ο δίκαιος Συμεών

Ο Συμεών ήταν ο δεύτερος υιός του Ιακώβ από τη Λεία (Γεν. 29:33). Ο Συμεών απέκτησε συνολικά έξι υιούς (Γεν. 46:10) Είναι ο ίδιος Συμεών, που κρατείται από τον αδερφό του Ιωσήφ στην Αίγυπτο ως όμηρος μέχρι να φέρουν τα αδέρφια του τον μικρότερο αδερφό του τον Βενιαμίν από τον πατέρα τους τον Ιακώβ (Γεν. 42:24,36, 43:23). Είναι ακόμη ένας από τους 72 μεταφραστές της Π. Διαθήκης, που έγινε κατ' εντολή του Πτολεμαίου του Γ'.

Στον σαραντισμό του Χριστού ειδοποιείται από το Άγιο Πνεύμα να πάει στο Ναό και αμέσως υπακούει και πηγαίνει. Εξάλλου Συμεών στα εβραϊκά σημαίνει υπακοή. Η Παρ-θέ-νος συ-ναν-τά στο Ναό τον πρε-σβύ-τη Συ-με-ών, που πα-ρα-κα-λού-σε το Θε-ό να μην πε-θά-νει πριν δει το Μεσ-σί-α και τώρα που τον είδε απευθύνεται και πάλι στο Θεό και προφητεύει για τον Χριστό. Είναι η μόνη περίπτωση που μια προφητεία επαληθεύεται ενόσω ζει ο προφήτης.

Η προφήτισσα Άννα

Η προφήτισσα Άννα, ηλικίας ογδόντα τεσσάρων ετών, ήταν χήρα του Φανουήλ. Ο Ελκανά είχε δύο συζύγους, την Φεννίνα και την Άννα. Η Φεννίνα ήταν πολύτεκνη, ενώ η Άννα ήταν στείρα. Η Άννα ήταν ευσεβής αλλά στενοχωριόταν που ήταν στείρα και δεν έκανε παιδιά. Με την προσευχή της όμως απέκτησε ένα γιο, τον Σαμουήλ, τον οποίο και αφιέρωσε στον Θεό. Γεμάτη χαρά και ευγνωμοσύνη προσεύχεται στο Θεό και τον ευχαριστεί. Είναι η προσευχή της προφήτιδας Άννας, που αποτελεί το θέμα της γ΄ Βιβλικής Ωδής αλλά και όλων σχεδόν των Καταβασιών. Στη συνέχεια ο Θεός της χάρισε άλλους τρεις γιους και δύο κόρες (Βασιλ Α΄, κεφ. Β, στίχ. 21).

Ο ιερός ευαγγελιστής Λουκάς μας λέει ότι η προφήτισσα Άννα έζησε μόνο επτά χρόνια με τον άνδρα της και στη συνέχεια ως χήρα παρέμενε στο ναό και μετά τις ακολουθίες και προσεύχονταν συνεχώς. Όταν η άγια οικογένεια ήρθε στο Ναό και ο πρεσβύτερος Συμεών πήρε στην αγκαλιά του τον μικρό Χριστούλη, αυτή φωτισμένη από το Άγιο Πνεύμα ευχαριστεί και δοξολογεί τον Θεό αλλά παράλληλα προφητεύει για τον Μεσσία.

Συμπερασματικά

Η πράξη αυτή της αγίας οικογένειας να σαραντίσει τον μικρό Χριστό, όπως και η περιτομή, δεν δηλώνει μόνο υπακοή στο Μωσαϊκό Νόμο αλλά και τη συγκατάθεσή του Χριστού στην εφαρμογή αυτού του νόμου, διότι ο Χριστός θα διακηρύξει στη συνέχεια ότι δεν ήρθε να καταλύσει τον Νόμο αλλά να τον συμπληρώσει. Οι σκληροτράχηλοι Εβραίοι χρειαζόντουσαν έναν σκληρό Νόμο, σαν τον Μωσαϊκό, για να τους συγκρατεί στο δρόμο του Θεού. Με τον ερχομό βέβαια του Χριστού τα πράγματα άλλαξαν, γιατί ο Χριστός έφερε την συγχώρηση, την ειρήνη και την αγάπη.

ΠΕΡΙ ΥΠΑΚΟΗΣ

Όλα λοιπόν αυτά τα πρόσωπα που σχετίζονται με το γεγονός της Υπαπαντής είναι υποδείγματα υπακοής, το καθένα με τον τρόπο του. Γι αυτό και αποφασίσαμε να

μιλήσουμε για το νόημα της υπακοής και τη σχέση της με την αρετή, με την ελευθερία και τη δουλεία.

Ακούγοντας κανείς τη λέξη υπακοή τη συνδέει με τη δουλικότητα, οι πατέρες όμως της εκκλησίας και ιδίως οι μοναχοί που γίνονται και υποτακτικοί, λένε ότι η υπακοή είναι αρετή και όχι μόνο δεν οδηγεί στην δουλικότητα αλλά έχει ως αποτέλεσμα την ελευθερία. Πώς γίνεται αυτό:

Πριν ξεκινήσουμε πρέπει να ξεκαθαρίσουμε μερικά πράγματα, όπως ποιος σε ποιον πρέπει να υπακούει κανείς και γιατί, σε τί πρέπει να υπακούει, ποιο είναι το νόημα της υπακοής και αν παραμένουμε ελεύθεροι με την υπακοή ή γινόμαστε δούλοι.

Και πρώτα πρώτα ποιος σε ποιον πρέπει να υπακούει κανείς και γιατί.

Προφανώς τα παιδιά πρέπει να υπακούουν στους γονείς, για να ενταχθούν σωστά στην κοινωνία, οι μαθητές τους δασκάλους τους, για να γνωρίσουν την κοινωνία στην οποία θα ενταχθούν, οι σύζυγοι στους συζύγους, για να έχουν μια αρμονική συζυγική ζωή, οι χριστιανοί στον πνευματικό τους, για να βοηθηθούν στην πνευματική τους πορεία και όλοι εμείς πρέπει να υπακούμε στο θέλημα του Θεού για να υποτάξουμε το «ίδιον θέλημα».

Δεν θέλω να μακρηγορήσω και να μιλήσω για όλες αυτές τις κατηγορίες, γιατί δεν υπάρχει χρόνος, παρά μόνο για τις τελευταίες κατηγορίες.

Για τους συζύγους.

Υπάρχει η αντίληψη, ιδίως παλιότερα, ότι η γυναίκα πρέπει να υπακούει στον άνδρα, εξάλλου αυτή την πρωτοκαθεδρία την δίνει το ευαγγέλιο, όταν λέγει ότι «η γυνή πρέπει να φοβείται, δηλαδή να υπακούει και να σέβεται τον άνδρα». Όμως το ευαγγέλιο λέει ότι και ο άνδρας πρέπει να αγαπά τη γυναίκα του τόσο, όσο ο Χριστός αγάπησε την εκκλησία. Οι μοντέρνες όμως γυναίκες λένε, «τι είσαι εσύ και τι είμαι εγώ», και ότι «όλοι είμαστε ίσοι» και εν πάση περιπτώσει πρέπει «να υπακούμε σε αυτόν που έχει δίκιο». Πώς όμως θα βρούμε ποιος έχει δίκιο; Το ότι πρέπει το ζευγάρι να συζητάει όλα τα θέματα και να παίρνουν από κοινού αποφάσεις, είναι το ζητούμενο, αλλά το θέμα είναι ποιος θα υποχωρεί. Η απάντηση βέβαια είναι να υποχωρεί αυτός που έχει άδικο, αλλά ο χριστιανός προκειμένου να διασωθεί η συζυγική ειρήνη και γαλήνη, πρέπει να υποχωρεί και να μην επιμένει, διότι διαφορετικά υπηρετεί τον «ίδιον θέλημα», εκτρέφει τον εγωισμό, που είναι η πηγή όλων των κακών.

Και γιατί δεν πρέπει να κάνουμε αυτό που θέλουμε, το «ίδιον θέλημα»; Είναι κακό

το «ίδιον θέλημα»; Η απάντηση είναι: ναι, είναι κακό. Γιατί; Γιατί η ανθρώπινη φύση και συνεπώς η ανθρώπινη βούληση μετά την πτώση των Πρωτοπλάστων ρέπει προς το κακό. Όταν υπηρετεί κανείς το «ίδιον θέλημα» γίνεται εγωιστής, εγωκεντρικός, ατομιστής. Ξέρουμε όμως ότι από τον εγωισμό προέρχονται όλα τα κακά. Μόνο αν μπορέσουμε να ταυτίσουμε τη θέλησή μας με την αγαθή βούληση του Θεού, η οποία χαρακτηρίζεται από την αγάπη, τότε μπορούμε να κάνουμε ό,τι θέλουμε. «Αγάπα και κάνε ό,τι θέλεις» λέει ο ιερός Αυγουστίνος. Τότε θα κατακτήσουμε την αρετή, διότι αρετή σημαίνει το «βούλεσθαι και πράττειν το αγαθόν», δηλαδή το να θέλεις και όχι μόνο να θέλεις αλλά και να κάνεις το καλό.

Όμως δεν είναι αρκετό ακόμη και το καλό να κάνουμε, αλλά εξαρτάται γιατί το κάνουμε, ποιες είναι οι προθέσεις μας. Ο Χριστός κατέκρινε τον Φαρισαίο, ο οποίος έκανε μεν πολλά καλά, αλλά φερόταν εγωιστικά, και επιδοκίμασε το δίλεπτο της χήρας, το οποίο ήταν ελάχιστο ποσό, δινόταν όμως με καλή πρόθεση και από το υστέρημά της. Έτσι, δυστυχώς, ενώ νομίζουμε ότι βρισκόμαστε σε καλό δρόμο, «πλανώμαστε πλάνην οικτράν».

Ακούστε τι λέει ο γέροντας Ιωσήφ ο Βατοπεδινός για την αποφυγή του «ιδίου θελήματος»: «Το «ίδιον θέλημα» το κάνουμε με πολλούς τρόπους, αλλά οι βασικοί είναι δύο. Ο ένας είναι από θρησκευτικό ζήλο. Δηλαδή χάρη ευλάβειας κάνει κάποιος το θέλημά του, εκτελεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα αυστηρά και απαρέγκλιτα και δεν τον ενδιαφέρει τίποτε άλλο. Ο άλλος το κάνει από εγωισμό. Δηλαδή χάρη της φιλαυτίας κάνει αυτό που νομίζει αυτός ότι είναι σωστό και αδιαφορεί για τους άλλους. Και οι δυο κάνουν «το ίδιον θέλημα», αυτό που θέλουν αυτοί. Και τα δυο είναι ολέθρια. Πιο επικίνδυνο όμως είναι αυτό που γίνεται από θρησκευτικό ζήλο. Όταν γίνεται από εγωισμό και θέλει να ικανοποιήσει κάποιος τον εαυτό του, το εγώ του, αυτό φαίνεται και συχνά νιώθει ντροπή. Εκείνος όμως που κάνει το θέλημά του από θρησκευτικό ζήλο είναι σχεδόν ανίατος, διότι πιστεύει ότι είναι ευσεβής, ότι αγωνίζεται και είναι δύσκολο να τον πείσεις ότι σφάλει».

Ένα παράδειγμα: Είναι κάποια χριστιανή φιλακόλουθη και θέλει να πηγαίνει συχνά στην εκκλησία. Ο άντρας της δεν θέλει να πηγαίνει τόσο πολύ στην εκκλησία. Τι θα κάνει η χριστιανή αυτή; Θα εξακολουθήσει να πηγαίνει στην εκκλησία και να εκτελεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα και να έχει την αίσθηση ότι είναι καλή χριστιανή, τη στιγμή που θα δημιουργεί προβλήματα μέσα στο σπίτι του, ή θα υποχωρήσει και δεν θα πηγαίνει τόσες πολλές φορές στην εκκλησία και θα μένει στο σπίτι, όπου υπάρχουν πάντα δουλειές. Μάλλον το δεύτερο, γιατί με αυτόν τον τρόπο θα δείξει και υπακοή και αγάπη στον σύζυγο της. Πάνω από την εκτέλεση των θρησκευτικών μας καθηκόντων είναι η εκδήλωση της αγάπης και

μάλιστα στους πιο κοντινούς μας ανθρώπους. Κι αυτό γιατί στην υπακοή και μόνο γίνεται η διαπίστωση της πραγματικής αγάπης. Βλέπουμε και μόνοι μας ότι, όταν αγαπάμε κάποιον, τον προκαλούμε να εκδηλώσει την επιθυμία του, για να την πραγματοποιήσουμε αμέσως.

Για την υπακοή των χριστιανών στους πνευματικούς

Καταρχήν πρέπει να διαλέγουμε τον πνευματικό μας όχι με το κριτήριο ποιος είναι πιο επιεικής, αλλά ποιος μας βοηθάει περισσότερο στον αγώνα μας. Αφού γίνει αυτό, τότε οφείλουμε κάθε υπακοή στον πνευματικό μας, διότι αυτός είναι εμπειρότερος στους πνευματικούς αγώνες, αυτός προσεύχεται για μας να τον φωτίζει ο Θεός, για να μας καθοδηγεί σωστά, και σε τελευταία ανάλυση μας έχει χρεωθεί στο πετραχείλι του και θα δώσει λόγο για τη δικιά μας πνευματική πορεία. Αλλά ακόμη κι αν ο πνευματικός δεν δώσει σωστές οδηγίες, ο Χριστός είναι εκείνος που θα τον αναπληρώσει και την κατάλληλη στιγμή θα μας φωτίσει, για να κάνουμε το σωστό.

Για την υπακοή όλων μας στο θέλημα του Θεού

Εδώ υπάρχει μια σοβαρή ένσταση. Υπακοή στο θέλημα του Θεού και όχι στο δικό μας σημαίνει ότι δεν μπορούμε να κάνουμε ό,τι θέλουμε, άρα δεν είμαστε ελεύθεροι. Ο ορισμός αυτός της ελευθερίας ότι «ελευθερία είναι η δυνατότητα να κάνεις ό,τι θέλεις» είναι λανθασμένος. Πραγματική ελευθερία δεν είναι να κάνεις ό,τι θέλεις, αλλά να κάνεις αυτό που πρέπει. Ποιος όμως θα καθορίσει αυτό που πρέπει. Προφανώς ο νόμος, ο γραπτός της πολιτείας και ο ηθικός. Γι αυτό υπάρχει ο νόμος, ο οποίος ορίζει τι πρέπει να κάνουμε και τι όχι. Δυστυχώς η ανθρώπινη φύση και συνεπώς η ανθρώπινη βούληση είναι διεστραμμένη και ρέπει προς το κακό και χρειάζεται ο νόμος να βάζει φραγμό στις παράνομες βουλήσεις και επιθυμίες μας. Φυσικό επακόλουθο είναι η αναγκαστική υπακοή στο νόμο, διότι διαφορετικά υπάρχουν κυρώσεις και ποινές. Την ίδια υπακοή πρέπει να δείχνουμε και στον ηθικό νόμο, γιατί και εδώ υπάρχουν κυρώσεις όχι τόσο φανερές, όπως οι τύψεις της συνείδησης, εξίσου όμως οδυνηρές.

Η υπακοή του ανθρώπου προς τον Θεό θα μπορούσε να πάρει τρεις μορφές: Υπακοή δούλου προς κύριο, υπακοή μισθωτού προς αφεντικό και υπακοή υιού προς πατέρα.

Η πρώτη μορφή υπακοής είναι του δούλου προς κύριο: Ο άνθρωπος, όταν φέρεται δουλικά προς τον Θεό, υπακούει αναγκαστικά, γιατί φοβάται τον «βούρδουλα», την τιμωρία.

Την υπακοή αυτή ιστορικά την είδαμε στον Εβραϊκό λαό, ο οποίος πίστευε σε ένα

Θεό τιμωρό, που τιμωρούσε αυστηρά κάθε του παράβαση. Ο Μωσαϊκός Νόμος, σας θυμίζω το «οδόντα αντί οδόντος», ήταν σκληρός, γιατί και ο Εβραϊκός λαός ήταν σκληροτράχειλος και πολύ συχνά έφευγε από τον αληθινό Θεό και λάτρευε τα είδωλα. Αυτή η μορφή υπακοής υπάρχει μέχρι και σήμερα για τους ανθρώπους οι οποίοι συμμορφώνονται στο νόμο του Θεού, επειδή υπάρχει κόλαση με καζάνια και βασανιστήρια.

Η δεύτερη μορφή υπακοής είναι του μισθωτού προς αφεντικό. Στην περίπτωση αυτή ο άνθρωπος ό,τι κάνει το κάνει από υποχρέωση. Τηρεί αυστηρά και τυπικά το νόμο και το ίδιο απαιτεί και από τους άλλους. Τηρεί τον νόμο από καθήκον και έχει την αίσθηση του δίκαιου και καλού ανθρώπου. Οι γύρω του τον εκτιμούν, αλλά τον βρίσκουν πολύ τυπικό.

Αυτή τη μορφή υπακοής τη βρίσκουμε στους Δυτικούς. Η Δυτική εκκλησία με την επίδραση της Αριστοτελικής Λογικής ρύθμισαν τη σχέση τους με το Θεό νομικίστικα. Ο Χριστός δεν σταυρώθηκε από αγάπη, αλλά από υποχρέωση, γιατί κάποιος έπρεπε να πληρώσει για την παρακοή των Πρωτοπλάστων. Τέτοια δείγματα άτεγκτης ηθικής παρακολουθούμε σε κινηματογραφικά έργα με υποθέσεις δυστυχισμένων παιδιών που βασανίζονται στα μοναστήρια από δομινικανούς καλόγερους.

Η Τρίτη μορφή υπακοής είναι του υιού προς πατέρα. Στην περίπτωση αυτή ο άνθρωπος ό,τι κάνει το κάνει από αγάπη προς τον πατέρα. Ξέρει ότι ο πατέρας του τον αγαπά και ό,τι ζητάει από αυτόν, έστω κι αν δεν μπορεί να το καταλάβει, ξέρει ότι το κάνει από αγάπη. Προσπαθεί να τον ευχαριστήσει με κάθε τρόπο και να μην τον δυσαρεστήσει, γιατί αισθάνεται ότι ο πατέρας του έκανε πολλά γι αυτόν. Τηρεί τις εντολές του με θρησκευτική ευλάβεια και χαίρεται με αυτό, πολύ δε περισσότερο, όταν σκέφτεται ότι χαίρεται και ο Πατέρας του. Κανένας δεν του επιβάλλει την τήρηση των εντολών του Θεού και μάλιστα αισθάνεται ότι όσα και να κάνει είναι πολύ πιο λίγα από αυτά που κάνει ο πατέρας του γι αυτόν.

Αυτή την μορφή υπακοής τη βρίσκουμε στον ορθόδοξο λαό και στα ορθόδοξα βιώματα. Αυτό το βίωμα οδήγησε εκατομμύρια ψυχές στην έρημο ή στο μαρτύριο και κάθε ώρα και στιγμή ομολογούν «έθελξας πόθω με Χριστέ κι ηλλοίωσας τω θείω σου έρωτι». Η σχέση αυτή είναι κατεξοχήν ερωτική, έτσι όπως μας την περιγράφει ο Σολομών στο Άσμα των Ασμάτων και ο Συμεών, ο νέος θεολόγος στα ποιήματά του.

Ακούστε τώρα πως νιώθει ο Δαβίδ απέναντι στο Θεό Πατέρα: «Κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδέν με ὑστερήσει. 2 εἰς τόπον χλόης, ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν, ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέ με ... 4 ἔὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ

φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ... (22^{ος} Ψαλμὸς του Δαυΐδ». Αυτή είναι η απόλυτη εμπιστοσύνη του ανθρώπου στα χέρια του Θεού.

Εδώ πρέπει να εξετάσουμε τη σχέση της υπακοῆς με την ελευθερία. Για παράδειγμα μπορείς να είσαι ελεύθερος, όταν υπακούς απόλυτα στο Θεό και είσαι δούλος του Θεού; Αυτό είναι μια ακόμη αντίφαση της ορθοδοξίας αλλά αν το σκεφτούμε καλά, τότε δεν θα βρούμε καμιά αντίφαση. Όταν υπηρετούμε το καλό δεν γινόμαστε δούλοι αλλά ελεύθεροι. Δούλοι γινόμαστε, όταν υπηρετούμε το κακό. Πραγματικός δούλος είναι ο δούλος των παθῶν και των δαιμόνων, ενώ ο δούλος του Θεού είναι ελεύθερος, διότι με το να υπηρετεί κανείς τον Θεό, ο οποίος είναι ο κατεξοχήν ελεύθερος και θέλει να είναι ελεύθεροι και όσοι τον υπηρετούν, μένει ελεύθερος των παθῶν και συνεπώς είναι ο πραγματικά ελεύθερος.

«Η ελευθερία ἐγκείται στη διαρκή παραμονή κοντά στον Θεό», ὀριζε χαρακτηριστικά ο ἅγιος Σιλουανὸς ο Αθωνίτης και τόνιζε ἔντονα πως «το μόνο που πρέπει να φοβάται ο ἄνθρωπος είναι η αμαρτία. Ελευθερία είναι να κοινωνεῖς με τον Θεό και τον συνάνθρωπό σου μέσα σε ἕνα πνεῦμα χριστιανικῆς ἀγάπης. Ο υπερῆφανος δεν ἀναζητεῖ το θέλημα του Θεού, ἀλλά προτιμᾷ να κατευθύνει ο ἴδιος τη ζωή του. Και δεν καταλαβαίνει πῶς, χωρίς τον Θεό, δεν επαρκεί το λογικό του ἀνθρώπου για να τον καθοδηγεί». Η παράδοση στο θέλημα του Θεού φέρνει την εἰρήνη στην ψυχή, η οποία είναι ἀποτέλεσμα της ελευθερίας του ἀνθρώπου ἀπὸ τα δεσμά του ἐγώ, των παθῶν και της αμαρτίας.

Ο ἴδιος ἅγιος μάς δίνει και τα χαρακτηριστικά του ελεύθερου ἀνθρώπου, δηλαδή ἐκείνου που παραδόθηκε στο θέλημα του Θεού: ἀταραξία, ἀφοβία, ἀμεριμνησία, χαρά. «Αν στενοχωριέσαι, λέει, για κάτι, αυτό σημαίνει πως δεν παραδόθηκες τελείως στο θέλημα του Θεού, ἔστω κι αν σου φαίνεται πως ζεις σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. «Παρατηρήστε» λέει « ἐκείνον που ἀγαπά το δικό του θέλημά. Αυτός δεν ἔχει ποτέ εἰρήνη στην ψυχή και δεν ευχαριστεῖται με τίποτε.

Και συνεχίζει: «είναι μεγάλο αγαθό να παραδινόμαστε στο θέλημα του Θεού. Τότε στην ψυχή μένει ο Κύριος. Η ψυχή προσεύχεται με καθαρό νου και αισθάνεται την αγάπη του Θεού, έστω και αν υποφέρει σωματικά. Τότε ο ίδιος ο Κύριος αρχίζει να την καθοδηγεί και η ψυχή διδάσκεται απευθείας από τον Θεό, ενώ προηγουμένως την οδηγούσαν οι άνθρωποι και η Γραφή. Κι αυτό γίνεται, διότι οι άνθρωποι δεν θέλουν να ταπεινωθούν ενώπιον του Θεού και να παραδοθούν στο θέλημά Του. Όσοι όμως άφησαν τον εαυτό τους στο θέλημα του Θεού, αυτούς τους καθοδηγεί ο ίδιος ο Κύριος με τη Χάρη Του και υπομένουν με ανδρεία τα πάντα για χάρη του Θεού, τον Οποίο αγαπούν και με τον Οποίο θα δοξάζονται αιώνια». Ο καθένας θα δοξασθεί κατά το μέτρο της αγάπης του λέγει ο Άγιος Σιλουανός.

Και το ερώτημα: πώς θα μάθουμε το θέλημα του Θεού; Δυο τρόποι υπάρχουν για να μάθουμε το θέλημα του Θεού σε κάθε περίπτωση: ο πρώτος και τελειότερος είναι μέσω της προσευχής και ο δεύτερος και συνηθέστερος μέσω του πνευματικού και του εξομολόγου.

Ακούστε τι λέει ο Αρχιμανδρίτης Σωφρόνιος στο βιβλίο του

«Περί Πνεύματος και ζωής, πνευματικά κεφάλαια»

Το μυστήριο της υπακοής είναι ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα στο δρόμο της σωτηρίας. Ο πιο απλός δρόμος είναι να υπακούμε και να μην επιβάλλουμε το θέλημά μας. Αυτός είναι ο καλύτερος πόλεμος εναντίον των παθών. Για να εννοήσουμε το μυστήριο της εν Χριστώ σωτηρίας, οφείλουμε να περάσουμε από την οδό της υπακοής έχοντας ως παράδειγμα την υπακοή του Χριστού, της Παναγίας και όλων όσοι ακολούθησαν τα ίχνη τους.

Μέσα μας φέρουμε το προπατορικό αμάρτημα της ανυπακοής, γι αυτό και μόνο η υπακοή μπορεί να μας ελευθερώσει απ' αυτό. Γι αυτό η πνευματική υπακοή είναι απαραίτητη στην καθημερινή ζωή. Να προτιμάμε το θέλημα του άλλου παρά το δικό μας. Να κρατάμε θετική στάση σε κάθε αίτημα του πνευματικού μας και του αδελφού μας. Με την υπακοή η καρδιά γίνεται διαρκώς πιο ευαίσθητη για τη ζωή των άλλων, για τα παθήματά τους, για την πρόοδό και τις ανάγκες τους και έτσι σημειώνουμε πρόοδο στην απόκτηση των αρετών. Διακονώντας και όχι εξουσιάζοντας τον αδελφό γινόμαστε όμοιοι με τον Κύριο. Ο Χριστός υπέδειξε την οδό κατά τη νύκτα του Μυστικού Δείπνου με το να πλύνει τα πόδια των μαθητών. Με την υπακοή πολεμούμε τα πάθη, ώστε κανένας εμπαθής λογισμός να μη μπορεί να μας αιχμαλωτίσει. Μέσω της υπακοής ο νους μας μπορεί να βρεθεί καθαρός ενώπιον του Θεού.

Υπακοή στο θέλημα του Θεού σημαίνει να κόβουμε το «ίδιον», το ατομικό μας

θέλημα. Αν αρνούμαστε το προσωπικό μας θέλημα αναζητώντας το θέλημα του Θεού, ο Θεός θα είναι μαζί μας. Αν επιμένουμε και ακολουθούμε το δικό μας λογισμό, ο Θεός θα μας εγκαταλείψει. Η πιο μεγάλη τιμωρία για τον άνθρωπο είναι να τον «παραδώσει» ο Θεός στο ίδιο του το θέλημά. Ο Θεός βέβαια αγαπά τόσο πολύ τον άνθρωπο, ώστε τον κυνηγάει, για να τον σώσει, «καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου...» λέει ο ψαλμωδός, αλλά ο άνθρωπος δυστυχώς ακολουθεί «το ίδιον θέλημα», νομίζει ότι θα τα καταφέρει και μόνος του, χωρίς τη βοήθεια του Θεού, και απομακρύνεται από κοντά του, με αποτέλεσμα να υφίσταται όλες αυτές τις συνέπειες της παρακοής, που τις γνωρίσαμε με την παρακοή των Πρωτοπλάστων. Η υπακοή όμως είναι ένα καθημερινό βίωμα και αρχίζει με τις πιο ασήμαντες λεπτομέρειες της καθημερινής ζωής, με την πιο ταπεινή εργασία.

Το πρότυπο της διακονίας και της ταπείνωσης μας το παρέδωσε ο Κύριος με το παράδειγμά του και με την διδασκαλία του : «Ο Υιός του ανθρώπου ουκ ἦλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι». Αν δεν αποκτήσουμε το πνεύμα της διακονίας του πλησίον η ζωή μας θα είναι ανώφελη. Ο Χριστός το είπε: «Μη φοβηθείτε να χάσετε ακόμη και τη ζωή σας στη διακονία του αδελφού». Όποιος υπηρετεί τον άλλο σώζει την ψυχή του για την αιώνια ζωή. Δεν θα αγαπήσει κανείς γνήσια και ειλικρινά τον Θεό ούτε τους ανθρώπους του, εάν δεν περάσει από την πόρτα της υπακοής. Ο άγιος Διάδοχος Φωτικής λέει το εξής: «Η υπακοή έχει αποδειχθεί ότι κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των βασικών αρετών, διότι χτυπά την υψηλοφροσύνη και γεννά εν συνεχεία την ταπεινοφροσύνη. Η υπακοή σ' αυτούς που την δέχονται ευχαρίστως, γίνεται η θύρα που οδηγεί στην αγάπη του Θεού.

Η υπακοή έχει πάρα πολλά πνευματικά κέρδη. Το κυριότερο όμως είναι το ότι ο άνθρωπος ελευθερώνεται από την καταδυναστευση των παθών και έρχεται σε άμεση σχέση και επαφή με τον Θεό. Άλλωστε, η σωτηρία μας τί είναι; Είναι υπόθεση υπακοής. Ο Κύριος έκανε υπακοή στον Πατέρα Του και είπε ότι «δεν ήρθα να κάνω το δικό του θέλημα αλλά το θέλημα του πέμψαντός με Πατρός».

Υπακοή του μοναχού στον γέροντα:

Ακούστε τι λέει ο Αρχιμ. Εφραίμ Ξηροποταμηνός για την υπακοή των μοναχών: Η υπακοή αντικαθιστά, λέει, όλες τις εντολές του Θεού. Και αυτό είναι μία μεγάλη αλήθεια και πραγματικότητα, ότι ο σωστός υποτακτικός δεν έχει ανάγκη να προσέχει τίποτε άλλο, γιατί η υπακοή, σαν περιεκτική αρετή, τα έχει συγκεντρωμένα όλα μέσα της. Ο μοναχός υποτακτικός είναι ο πιο ευλογημένος και ο πιο ευτυχισμένος άνθρωπος, όταν βέβαια το θέλει. Είναι ο πιο ελεύθερος και ο πιο υπεύθυνος άνθρωπος πάνω στη γη, εκείνος που έχει τις μεγαλύτερες προϋποθέσεις να προχωρήσει στον δρόμο τον πνευματικό, να προχωρήσει στις

αρετές, να γεμίσει από αγάπη, να γνωρίσει τον Θεό καλύτερα.

Συμπέρασμα:

Ας μη μας ενοχλεί η λέξη «υπακοή» αλλά ας την κάνουμε καθημερινό βίωμα σε κάθε ώρα και κάθε στιγμή. Αν ο εγωισμός φταίει για όλα τα κακά και είναι η πηγή όλων των κακιών, ατομισμού, φιλαργυρίας, φιλοδοξίας, πλεονεξίας κλπ, η υπακοή στο θέλημα του Θεού, δηλαδή η ταπείνωση και η διακονία των αδελφών μας, είναι το αλέτρι που θα οργώσει το χώμα της ψυχής μας και θα το κάνει εύφορο και κατάλληλο να δεχτεί τον Λόγο του Θεού, που σαν άλλος σπόρος θα ριζώσει και θα φέρει καρπό εκατονταπλασίονα, δηλαδή θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια όλων των αρετών, της αγάπης, της ανοχής, της υπομονής, της ελπίδας της πίστης, της καρτερίας και όλων των καρπών του Αγίου Πνεύματος. Αυτό όμως προϋποθέτει την αγάπη μας προς τον Θεό, την ολοκληρωτική αφοσίωση στο Θεό, την απόλυτη εμπιστοσύνη στα χέρια του Θεού, χωρίς επιφυλάξεις, αμφιβολίες και δισταγμούς. Όταν κάθε μέρα λέμε «Πάτερ ήμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς γεννηθήτω τὸ θέλημά Σου» να βάζουμε καλά στο μυαλό μας ότι το Άγιο θέλημα του Θεού, είναι αγαθό είναι γεμάτο από αγάπη για μας και θέλει το καλό μας, την ελευθερία μας, τη σωτηρία μας, την ευτυχία μας. Έτσι θα έρθει η βασιλεία του εδώ κάτω στη γη και έτσι θα αγιαστεί το όνομά Του εις τους αιώνες των αιώνων, αμήν.